

EMOCIONS I SEXUALITAT: CLAUS PER UNA EDUCACIÓ PLENA

Taller de sensibilització per a famílies



Som una cooperativa que treballa per a la incorporació
d'una perspectiva feminista a l'educació
per construir col·lectivament
una societat lliure de violències, atenta a la diversitat i
que situï la cura i el benestar de les persones al centre

Carrer Pare Secchi 6, 08030 Barcelona
www.coeducaccio.coop | info@coeducaccio.coop



www.twitter.com/coeducaccio



www.facebook.com/coeducaccio

LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

Què és el **gènere**? És aquella construcció social que es fa de la diferenciació sexuada. Aquest fa referència a com atribuïm a les persones expectatives sobre com han de ser, sentir, comportar-se, vestir-se, estimar i un llarg etcètera en funció de si són definides com a nenes/dones o nens/homes d'acord amb uns models hegemònics.

Parlem de **models hegemònics** perquè són els que tenen més poder dins de la nostra societat. Malgrat que existeixen moltes maneres de viure la masculinitat i la feminitat, hi ha uns models que prenen més força i es reproduïxen com a la norma. Aquests models hegemònics varien depenent d'altres eixos de desigualtat (raça, classe, desig sexual, capacitats...) i de la cultura i el temps.

<i>Dimensió</i>	DONES	HOMES
Associats a la manera de ser	Tendresa, comprensió, sensibilitat, docilitat, empatia, fragilitat, dependència, debilitat, indecisió, impulsivitat	Valentia, independència, fortalesa, racionalitat, acció, duresa, insensibilitat, protecció, aventura
Associats a l'àmbit familiar	Feines domèstiques, bones esposes i mares, cura i dedicació familiars <i>DONA MESTRESSA DE CASA</i>	Èxit econòmic, representació familiar (pater familia), representació en l'àmbit públic
Associats a la sexualitat	Reprimides sexualment, passivitat, submissió, discreció	Sexualment lliures, iniciativa, domini, potència, expressió pública
Associats al món laboral	Complementarietat, subsidiarietat, bona presència, restricció de camps	Activitat, competitivitat, plena disposició, agressivitat, fortalesa, duresa, vàlua, efectivitat. <i>HOME GUANYADOR DEL PA</i>

Els models hegemònics de gènere

Aquests són els dos models que sustenten les identitats normatives del **sistema sexe-gènere**, el sistema àmpliament acceptat i consensuat i situat en un lloc i temps concret, pel qual hi ha d'haver una correspondència entre el sexe atribuït (mascle/ femella), el gènere (home/dona) i les conductes (masculinitat/feminitat). És aquell que defineix com a biològic o propi de la naturalesa femenina i masculina atributs i formes de ser determinades en un moment històric i geogràfic concret.

Com s'estructura aquest sistema? És **binari**, sols ofereix dues opcions. És **dicotòmic**, és a dir, es defineix per oposició. És **assimètric**: el model masculí té molt més valor i reconeixement social. Genera exclusió i patiment en la mesura que genera una norma i intenta que tothom la seguim, i exclou aquelles persones que estan fora de la norma. Individualment genera patiment, limitació, discriminació i violència; i estructuralment és un sistema d'opressió i desigualtat

I com funciona? Funciona en base a un sistema de **premis i càstigs** que ens recorda de manera explícita i moltes vegades subtils, quin és el camí a seguir, és a dir, quin és el que hem de fer en funció de si ens han dit que som nenes o nens, homes o dones. Això funciona ja que és un sistema

normatiu, no descriptiu, és a dir, no ens diu com és la realitat, sinó com ha de ser i és en base a aquest 'ha de ser' que vol que tothom s'assimili a la norma en funció del sexe atribuït (pressuposa una correspondència linial, és a dir, que ningú se surti de la norma).

El model d'inclusió i exclusió respecte el marc normatiu hegemònic

	NORMATIVITAT		EXCLUSIÓ I DISCRIMINACIÓ
Identitat sexual (sexe)	Masclle	Femella	intersex
Identitat de gènere (gènere)	Nen / home	Nena / dona	Trans*, queer, gènere fluit, agènere...
Rol i expressió de gènere	Masculí	Femení	Afeminat, nenaza, marica, bollera, marimacho
Desig sexual	Heterosexual	Heterosexual	Gai, lesbiana, bisexual, bisexual, pansexual, asexual

Aquests models i aquest sistema es construeix mitjançant el procés de socialització. Podem dir que La **socialització** és el procés mitjançant el qual ens construïm com a persones en un context, una cultura i un moment determinat, influïdes pel nostre entorn, per una sèrie d'agents de socialització que ens envolten i que interactuen amb nosaltres al llarg de la nostra vida. És el procés pel qual les persones ens construïm i aprenem a viure en societat. La **socialització de gènere** fa referència a aquell procés mitjançant el qual les persones van rebent i incorporant (en major o menor mesura), els models de gènere hegemònics, en base a una classificació binària dels cossos (masclle-femella). Aquests són models o mandats estàtics que situen a les persones en rols i posicions diferenciades segons el seu sexe.

LA COEDUCACIÓ

La **coeducació** és una pedagogia feminista que incorpora la perspectiva de gènere a l'educació. Hi ha dues condicions necessàries per a poder-la implementar:

- Incorporar una **mirada crítica** vers les desigualtats de gènere que ens permeti detectar el sexisme, el masclisme i l'androcentrisme a la nostra realitat.
- **Revisar les motxilles** pròpies i les del nostre entorn (personal, laboral, familiar, comunitari, etc.) sota aquesta mirada crítica.

La coeducació és la **branca educativa del feminisme**, que promou que cada persona pugui ser qui vulgui ser, en un marc de justícia social on hi hagi una veritable llibertat individual de ser, estimar, comportar-se... En el fons, voldríem no haver d'utilitzar els conceptes de gènere i d'altres per explicar aquest sistema ja que ens encantaria que totes les categories desapareguessin, però mentre hi hagi un sistema d'opressió i violència, faran falta conceptes per anomenar-lo i caldrà treballar de manera efectiva i conscient per treballar per a subvertir-lo.

Proposem 4 línies estratègiques en l'acció coeducativa que puguin estar presents o guiar d'alguna manera les nostres intervencions:

- Qüestionar els rols i estereotips de gènere normatius i ampliar els nostres imaginaris per tal de fomentar una mirada crítica.

- Donar valor i posar al centre de les relacions, aquells aspectes tradicionalment considerats propis del gènere femení.
- Educar en la diversitat, és a dir, reconèixer-la i visibilitzar-la.
- Generar unes relacions justes i equitatives en el marc d'una cultura de pau i no violència.

IDEES CLAU PER INCORPORAR LA PERSPECTIVA FEMINISTA

En relació a l'educació afectivo-sexual, per nosaltres, incorporar la perspectiva feminista es pot concretar en:

- Mirar-nos cap endins i connectar amb com vivim la sexualitat i com la vam anar vivint des de petites i en els diferents moments vitals. Posar consciència en aquelles facilitats i dificultats i en els propis límits
- Posar consciència en com el sistema patriarcal on vivim ens ofereix un model de sexualitat poc respectuós amb els ritmes individuals i la diversitat de maneres de ser, mostrar-nos i estimar.
- Reconèixer que la sexualitat és intrínseca a l'ésser humà i, per tant, existeix inclòs abans del naixement. Recordar que es mostra de múltiples maneres ens pot orientar per a estar obertes i atentes a les necessitats d'acompanyament dels infants
- Integrar la diversitat en l'acompanyament dels infants: no pressuposar cap identitat ni orientació del desig, així com posar nom a les diferents parts del cos i en especial, al cos de les nenes, degut a la invisibilització i desconeixement que habitualment ens envolta
- Afavorir un sa i ple desconeixement del propi cos, amb cura i respecte
- Recordar que sempre estem educant, tant quan fem quelcom conscient com quan no

PER SABER-NE MÉS (alguns dels recursos es poden trobar a la web)

- **Sentir que Sí, sentir que No:** <https://www.youtube.com/watch?v=c3hS0EDVQUc>
- **Oh my goig:** programa de BTV on amb diferents capítols planteja temes al voltant de la sexualitat: <https://beteve.cat/oh-my-goig/>
- **El clítoris sigue siendo...iiEse gran desconocido!!** Per la bloguera Psico-Woman a Pikara Magazine: <https://www.youtube.com/watch?v=QUhdtkSF3zU>
- **Publicacions de Rosa Sanchis:** http://www.rosasanchis.cat/llibres_rsanchis.htm i el seu blog: <http://www.karicies.com>